

VARUINFORMATIONSBLAD

Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1994:4) om
varuinformationsblad för brandfarliga och explosiva varor

[UPPHÄVD]

Sprängämnesinspektionens föreskrifter om informationsblad för brandfarliga och explosiva varor;

beslutade den 14 december 1994.

Med stöd av 41 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor föreskrivs följande¹.

Kap. 1 Tillämpningsområde

1.1 Dessa föreskrifter skall tillämpas på brandfarliga och explosiva varor.

Kap. 2 Skyldighet att lämna varuinformationsblad

2.1 Tillverkare, importörer och andra, som för yrkesmässigt bruk släpper ut en sådan produkt på marknaden som avses i 1.1, skall lämna den information om varans egenskaper från brand- och explosionssynpunkt som framgår av 3.1. Informationen skall lämnas kostnadsfritt till den yrkesmässiga användaren i form av varuinformationsblad senast när varan levereras första gången. Informationen får lämnas elektroniskt om mottagaren godkänner det.

2.2 Varuinformationsblad behöver inte lämnas när brandfarliga eller explosiva varor saluhålls eller överläts i konsumentförpackning genom detaljhandeln till allmänheten. Däremot skall varuinformationsblad för sådana varor tillhandahållas om de efterfrågas av en yrkesmässig användare.

Kap. 3 Utformning och innehåll

3.1 I fråga om varuinformationsblads utformning och innehåll gäller 5-6 §§ i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1994:13) om varuinformationsblad.

Kap. 4 Uppdatering av varuinformationsblad

4.1 När nya uppgifter har kommit fram av betydelse för att förebygga skador genom brand eller explosion skall varuinformationsbladet omarbetas. Den nya versionen skall märkas med "Omarbetad" och datum samt kostnadsfritt lämnas till dem som erhållit den brandfarliga eller explosiva varan under de senaste tolv månaderna och därvid varit berättigade till varuinformationsblad.

---

¹ Jmf EES-avtalet bilaga II avsnitt XV och rådets direktiv 91/155/EEG (EGT nr L 76, 22.3.91, s.35). Direktivet senast ändrat genom direktiv 93/112/EEG (EGT nr L 314, 16.12.1993, s.38).

Kap. 5 Ansvar m.m.

5.1 Bestämmelser om ansvar och förverkande på grund av överträdelse av dessa föreskrifter finns i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor.

5.2 Skyldigheter, som motsvarar dem som följer av dessa föreskrifter gäller enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1994:13) i fråga om hälso- och miljöfarliga produkter.

Anm: Sprängämnesinspektionen och Kemikalieinspektionen har givit ut likalydande allmänna råd till respektive föreskrifter.

Kap. 6 Dispens

6.1 Sprängämnesinspektionen får, om skäl föreligger, ge dispens från dessa föreskrifter.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 1995.

Fram till utgången av år 1995 får äldre varuinformationsblad användas om det behövs med hänsyn till omställningssvårigheter och kan godtas från skyddssynpunkt.

ERIK NILSSON

Gunnar-Arne Björkman/Karl-Axel Johansson

VARUINFORMATIONSBLAD

Allmänna råd till Sprängämnesinspektionens och Kemikalieinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1994:4, KIFS 1994:13) om varuinformationsblad

utfärdade den 14 december 1994.

Kemikalieinspektionens och Sprängämnesinspektionens allmänna råd till föreskrifterna² om varuinformationsblad**Bakgrund**

Kemikalieinspektionen och Sprängämnesinspektionen har givit ut föreskrifter (KIFS 1994:13 och SÄIFS 1994:4) om varuinformationsblad. I Kemikalieinspektionens föreskrifter om varuinformationsblad, till vilka Sprängämnesinspektionen hänvisar, anges vilka rubriker som skall ingå och vilken information som skall lämnas i varuinformationsblad. Dessa allmänna råd ger ytterligare vägledning om vilken information som bör lämnas under respektive rubrik. Informationen skall göra det möjligt att vid yrkesmässig användning av farliga kemiska produkter vidta nödvändiga åtgärder till skydd för hälsa och miljö samt för säkerhet på arbetsplatsen.

För produkter som importeras och används för eget bruk meddelar Arbetarskyddsstyrelsen bestämmelser om skriftlig risk- och skyddsinformation i samband med yrkesmässig hantering.

Ibland kan det vara nödvändigt att lämna information utöver den som skall lämnas under rubrikerna 1-16. Om däremot vissa uppgifter saknar betydelse eller omöjligt kan lämnas av tekniska skäl bör anledningen till detta klart anges. Varuinformationsblad bör inte innehålla information som kan motverka syftet med föreskrifterna. Detta gäller t.ex. påståenden som "icke giftig", "miljövänlig" eller "den utspädda produkten (brukslösningen) är ofarlig".

För samförpackningar av produkter, s.k. kit, som är avsedda att användas tillsammans (t.ex. bas och härdare till lim) bör ett varuinformationsblad upprättas för *varje* produkt, med hänvisning till de övriga produkternas varuinformationsblad.

Tonad text återger innehåll ur KIFS 1994:13.

² (KIFS 1994:13) och (SÄIFS 1994:4)

Innehåll

6 § Varuinformationsblad skall innehålla uppgifter under följande obligatoriska rubriker. Alla uppgifter som har betydelse för att förebygga skador skall lämnas.

1. Namnet på produkten och företaget

Det handelsnamn eller den beteckning som används i märkningen skall anges. För ämnen skall dessutom det kemiska namn som används i märkningen anges. Namn på tillverkare, importör eller annan som släpper ut produkten på marknaden skall anges. Fullständig adress och telefonnummer skall också anges.

Förutom produktens handelsnamn eller beteckning kan även andra namn anges. För att underlätta identifieringen av ett ämne kan t.ex. ämnets CAS-nummer eller EG-nummer anges.

Ange ett telefonnummer för nödsituationer till företaget eller annat rådgivande organ som kan lämna ytterligare information om produkten.

2. Sammansättning / ämnenas klassificering

För beredningar skall kemiskt namn på följande ämnen anges med uppgift om deras koncentration eller koncentrationsintervall.

- a) Ämnen som är hälsofarliga enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1994:12) om klassificering och märkning av kemiska produkter. Detta gäller om ämnenas koncentration är lika med eller högre än
- 0,1% för ämnen som klassificeras i faroklassen mycket giftig, giftig, cancerframkallande (med farobeteckningen giftig), mutagen (kategori 1 och 2) eller reproduktionstoxisk (kategori 1 och 2)
  - 1% för ämnen som klassificeras i faroklassen hälsoskadlig, frätande, irriterande, allergiframkallande, cancerframkallande (med farobeteckningen hälsoskadlig), mutagen (kategori 3) eller reproduktionstoxisk (kategori 3)
  - 5% för ämnen som klassificeras i faroklassen måttligt hälsoskadlig.

Motsvarande gäller för ämnen som innehåller tillsatsämnen, föroreningar eller andra enskilda beståndsdelar.

För ämnen som är upptagna i bilaga 5 till KIFS 1994:12, med en lägre koncentrationsgräns än den ovan angivna, gäller den gräns som anges i bilagan.

- b) Ämnen som har hygieniska gränsvärden meddelade med stöd av arbetsmiljölagen (1977:1160), men som inte är hälso- eller miljöfarliga enligt KIFS 1994:12.

För ämnen som är hälsofarliga enligt KIFS 1994:12 skall farosymboler och riskfraser redovisas.

Bestämmelser om hur ämnesnamn anges finns i 10 § KIFS 1994:12.

Namn på ingående ämnen anges med internationellt erkänd kemisk benämning,

företrädesvis den benämning som finns i EINECS³. För ämnen som finns upptagna i bilaga 5 till KIFS 1994:12 anges något av de där upptagna namnen. Om ett avslöjande av den kemiska identiteten medför risk för att affärshemligheter röjs kan i vissa fall, enligt

10 § andra stycket KIFS 1994:12, ett namn som identifierar de viktigaste funktionella grupperna eller ett alternativt namn anges.

För att underlätta identifieringen av ingående ämnen kan t.ex. ämnens CAS-nummer eller EG-nummer anges.

Ange ingående ämnens koncentration eller koncentrationsintervall så noggrant att ämnens bidrag till beredningens hälsofarlighet klart framgår.

Förutom de ämnen som skall anges enligt föreskrifternas 6 § 2, bör även andra ämnen som bidrar till en beredningens farliga egenskaper anges med koncentrationsuppgift, t.ex. de miljöfarliga ämnen som redovisas under punkt 12 och allergiframkallande ämnen i halter under klassificeringsgränsen. Dessa ämnens klassificering enligt KIFS 1994:12 redovisas med farosymbol och riskfraser.

För en beredning gäller, enligt föreskrifternas 6 §, att de *ingående ämnens* klassificering skall anges under punkt 2, medan *beredningens* klassificering anges under punkt 15. Det kan därför för en given beredning förekomma symboler och riskfraser under punkt 2 som inte nämns under punkt 15.

Farosymbol kan anges med farokod, lämpligen tillsammans med farobeteckningen, t.ex. T+ (mycket giftig), Xn (hälsoskadlig) eller N (miljöfarlig).

3. *Farliga egenskaper*

Produktens viktigaste farliga egenskaper skall anges tydligt och kortfattat. Informationen skall stämma överens med märkningen men behöver inte upprepa denna.

Beskriv de viktigaste hälsofarliga effekterna och de symptom som kan uppkomma vid användning och vid sådan felaktig användning som rimligen kan förutses.

Beskriv de viktigaste miljöfarliga egenskaperna samt risken för brand och explosion.

4. *Första hjälpen*

Beskriv åtgärderna vid första hjälpen. Det är viktigt att ange om omedelbar medicinsk behandling krävs.

Informationen bör vara kort och lätt att förstå. Symptom och effekter bör sammanfattas kort. Lämna instruktioner om vad som skall göras på platsen i händelse av en olycka och om fördröjda effekter kan förväntas efter exponering.

Indela informationen efter olika exponeringsvägar så att inandning, hud- och ögonkontakt samt förtäring behandlas under skilda rubriker.

Ange om läkarvård krävs eller är önskvärd.

För vissa produkter är det viktigt att påpeka att särskilda hjälpmedel bör finnas på arbetsplatsen för omedelbar behandling.

³ EINECS (*The European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances*): europeisk förteckning över de ämnen som ansågs finnas på den gemensamma marknaden den 18 september 1981.

5. Åtgärder vid brand

Ange vad som krävs för att bekämpa en brand som orsakats av produkten eller som uppstått i dess närhet med uppgifter om

lämpliga släckmedel

- släckmedel som inte får användas av säkerhetsskäl
- särskilda risker vid exponering som orsakas av produkten i sig, av förbränningsprodukter eller av gaser som uppstår vid brand
- särskild skyddsutrustning för brandbekämpningspersonal.

6. Åtgärder vid spill / oavsiktliga utsläpp

Ange i tillämpliga fall:

Personliga skyddsåtgärder, t.ex. avlägsnande av antändningskällor, tillgång till tillfredsställande ventilation/andningsskydd, åtgärder för att förhindra spridning av damm samt åtgärder för att minska risken för kontakt med hud och ögon.

Miljöskyddsåtgärder, t.ex. förhindrande av att produkten når avlopp, ytvatten, grundvatten eller mark samt anvisningar för att varna befolkningen i grannskapet.

Saneringsmetoder, t.ex. användning av absorberande material (sand, kiselgur, syrabindare, universalbindare, sågspån eller dyl.), upplösning av gaser/ånga i vatten eller utspädning.

Beakta även behovet av upplysningar av typen "använd aldrig ...", "neutralisera med ...". I tillämpliga fall hänvisas till punkterna 8 och 13.

7. Hantering och lagring

Hantering

Ange vad som krävs för säker hantering. Hit hör bl.a. råd om tekniska åtgärder såsom punktutsug och allmän ventilation, åtgärder för att förhindra bildande av aerosoler och damm samt åtgärder för att förhindra uppkomst av brand. Ange med kort beskrivning särskilda krav eller särskilda regler som gäller produkten, t.ex. metoder eller utrustning som rekommenderas samt metoder eller utrustning som inte är tillåtna. Ange val av elektrisk utrustning då risk föreligger för brand eller explosion.

Lagring

Ange vad som krävs för säker lagring, t.ex.

- särskild utformning av lagerlokaler eller lagringskärl (t.ex. skyddsväggar och ventilation)
- material och kemiska produkter som inte får förvaras tillsammans
- lagringsbetingelser (temperatur- och luftfuktighetsgräns/intervall, ljus, inert gas eller dyl.).

Ange eventuella kvantitetsgränser vid lagring, t.ex. enligt Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SIND-FS 1981:2) om hantering av brandfarliga varor. Ange eventuella särskilda krav, t.ex. materialtyp i förpackningar/behållare, som kan gälla för produkten.

8. Begränsning av exponeringen / personliga skyddsåtgärder

Med begränsning av exponering menas samtliga åtgärder som bör vidtas under användning för att reducera exponeringen på arbetsplatserna till ett minimum. Informera om tekniska åtgärder, t.ex. inneslutning, och personlig skyddsutrustning. I första hand bör tekniska åtgärder vidtas för att begränsa exponeringen. Informationen bör komplettera den som ges under punkt 7.

Ange med referens vad som behöver övervakas, t.ex. hygieniska gränsvärden. Informera om rekommenderade övervakningsmetoder och ange referens.

Om personlig skyddsutrustning behövs specificera sådan som är lämplig och avpassad för ändamålet enligt följande.

Andningsskydd

Ange för farlig gas, ånga eller damm behovet av lämplig skyddsutrustning som t.ex. tryckluftsapparat, typ av ansiktsmask och filtertyp.

Handskydd

Ange vilken typ av handskar som bör användas vid hantering av produkten. Vid behov anges eventuella ytterligare skyddsåtgärder för hud och händer.

Ögonskydd

Ange vilken typ av ögonskydd som krävs, t.ex. skyddsglasögon, korgglasögon eller visir.

Hudskydd

Ange om det är nödvändigt att skydda någon annan kroppsdel än händerna samt vilken typ av skyddsutrustning som krävs, t.ex. förkläde, skyddsskor eller hel skyddsdräkt. Ange vid behov särskilda hygieniska åtgärder.

För den personliga skyddsutrustning man rekommenderar bör referens till gällande CEN-standard eller annan lämplig standard ges.

9. Fysikaliska och kemiska egenskaper

Ange i tillämpliga fall följande information om produkten.

Utseende:

ange produktens aggregationstillstånd (fast, flytande, gas) och färg vid leverans.

Lukt:

om lukten är märkbar, beskriv den kortfattat.

pH:

ange produktens pH vid leverans eller upplöst i vatten. I det senare fallet anges koncentration.

Kokpunkt/kokpunktsintervall:

Smältpunkt/smältpunktsintervall:

Flampunkt:

Brännbarhet (fast, gas):

Tändtemperatur:

Explosiva egenskaper:

Explosionsgränser:

Oxiderande egenskaper:

Ångtryck:

Relativ densitet:

Löslighet -i vatten:

-i organiskt lösningsmedel (specificeras):

Fördelningskoefficient n-oktanol/vatten:

Övriga uppgifter:

ange viktiga skyddsparametrar, t.ex. ångdensitet, blandbarhet, avdunstningshastighet, konduktivitet, viskositet.

Ovanstående egenskaper bör bestämmas enligt metoderna i bilaga 5 till direktiv 67/548/EEG⁴ eller med hjälp av andra jämförbara metoder.

Ange om de angivna parametrarna avser enskilda ingående ämnen eller hela beredningen.

10. *Stabilitet och reaktivitet*

Ange produktens stabilitet och risken för farliga reaktioner under särskilda förhållanden.

Förhållanden som bör undvikas

Beskriv kortfattat förhållanden som kan orsaka farliga reaktioner, t.ex. temperatur, tryck, ljus eller mekaniska stötar.

Material och kemiska produkter som bör undvikas

Ange med kortfattad beskrivning ämnen som tillsammans med produkten kan orsaka farliga reaktioner, t.ex. vatten, luft, syror, baser eller oxidationsmedel.

Farliga omvandlingsprodukter

Ange farliga ämnen som bildas i riskabel mängd vid nedbrytning eller omvandling. Ange särskilt

- behovet av stabilisatorer och närvaron av sådana i produkten
- risken för en farlig exoterm reaktion
- om säkerhetsaspekterna påverkas av att produktens fysikaliska egenskaper förändras
- eventuella farliga nedbrytningsprodukter som bildas vid kontakt med vatten
- om nedbrytning kan ske till instabila produkter.

11. *Toxikologisk information*

Produktens alla hälsofarliga egenskaper skall anges tydligt och mer utförligt än under punkt 3. Både erfarenheter från skador på människa och slutsatser från vetenskapliga försök skall redovisas.

De negativa hälsoeffekterna, med symptombeskrivningar, skall anges vid olika exponeringsvägar. Såväl omedelbara och fördröjda som övergående och bestående effekter skall anges. Kortvarig, upprepad och långvarig exponering skall beaktas.

För beredningar kan det vara nödvändigt att särskilt beskriva vissa ingående ämnens

⁴ EGT nr L 196, 16.8.1967, s 1

hälssofarliga egenskaper. Se punkt 2.

12. Ekotoxikologisk information

Produktens uppträdande och fördelning i miljön samt effekter orsakade av produktens inneboende egenskaper och dess tänkta användning skall anges tydligt och mer utförligt än under punkt 3. Motsvarande information om miljöfarliga nedbrytningsprodukter skall redovisas.

I avvaktan på kriterier för klassificering av beredningars miljöfarlighet skall ekotoxikologisk information lämnas för de ämnen i beredningen som klassificeras som miljöfarliga enligt KIFS 1994:12.

Exempel på relevant ekotoxikologisk information anges nedan.

Rörlighet:

- känd eller förväntad fördelning i miljön
- ytspänning
- absorption/desorption
- andra fysikaliska/kemiska egenskaper, se punkt 9

Nedbrytbarhet:

- biotisk och abiotisk
- aerob och anaerob
- persistens

Akkumulering:

- potential för bioackumulering
- biomagnifiering

Toxicitet: (akuta effekter och långtidseffekter):

- vattenlevande organismer
- markorganismer
- växter och landlevande djur

Övriga effekter:

- ozonnedbrytande potential
- potential att fotokemiskt bilda marknära ozon
- potential att bidra till växthuseffekten
- effekter på avloppsreningsverk

Föreskrifternas 6 § 12 innebär att information skall lämnas för varje ämne i beredningen som klassificeras som miljöfarligt. Relevant ekotoxikologisk information bör anges så att kopplingen till respektive ämne klart framgår. Testmetoder och i tillämpliga fall testorganismer bör anges för de inneboende egenskaper som redovisas. En sammanfattande slutsats bör redovisas för varje inneboende egenskap. Om informationen rör produkten som helhet bör detta klart framgå.

Anmärkning

Information som är relevant från miljösynpunkt bör lämnas även i anslutning till punkterna 2, 6, 7, 13 och 15.

13. Avfallshantering

Beskriv det avfall och de rester som kan uppkomma vid förutsedd användning. Beskriv även risker och lämplig hantering vid det slutliga omhändertagandet.

Ange lämpliga metoder för omhändertagandet, såväl för produkten som för förorenade förpackningar (förbränning, återvinning, deponering osv.).

Hänvisa till de bestämmelser som gäller för avfallshanteringen.

14. Transportinformation

Ange särskilda bestämmelser eller säkerhetsåtgärder som användaren behöver känna till i samband med transport eller befordran. Ange transportklassificering enligt bestämmelserna om transport av farligt gods. Statens räddningsverk, Sjöfartsverket och Luftfartsverket meddelar bestämmelser om inrikes väg-, terräng- och järnvägstransporter, inrikes sjötransporter respektive inrikes flygtransporter.

Ytterligare upplysningar från Förenta Nationernas rekommendationer och andra internationella överenskommelser om transport och förpackning av farligt gods kan även lämnas.

15. Gällande bestämmelser

Lämna de uppgifter som skall framgå av märkningen, även sådana som följer av särskilda bestämmelser, t.ex. om bekämpningsmedel.

Ange riskfraser och skyddsfraser med fullständig fras. Farosymbol kan anges med farokod och farobeteckning t.ex. T+ (mycket giftig), Xn (hälsoskadlig) eller N (miljöfarlig). Informationen framgår emellertid vanligtvis tydligare om farosymbol med farobeteckning anges på samma sätt som i märkningen. Även faroklasser kan anges.

Om produkten omfattas av relevanta bestämmelser om hälso- eller miljöskydd, t.ex. bestämmelser om begränsningar i förekomst och användning, bör detta nämnas. Om produkten har hygieniska gränsvärden eller endast får hanteras efter tillstånd av Yrkesinspektionen enligt bestämmelser meddelade med stöd av arbetsmiljölagen (1977:1160) bör detta anges.

16. Övrig information

Ange övrig information som kan vara av betydelse för hälsan, miljön och säkerheten, t.ex.:

- råd om utbildning
- rekommenderad användning
- olämplig eller inte tillåten användning
- ytterligare information (skriftliga referenser eller teknisk expertis)
- källor till viktiga data som använts vid sammanställningen av varuinformationsbladet.

För Sprängämnesinspektionen

ERIK NILSSON

Gunnar-Arne Björkman/Karl-Axel Johansson